

10. Ann. XIII, 41; XIV, 20.
11. Ann. XV, 74.
12. Ibid.
13. Hist. I, 36.
14. Hist. II, 91.
15. Ann. XIV, 15; XVI, 3.
16. Hist. I, 4.
17. Ann. I, 36–37.
18. Ann. XII, 69.
19. Ann. XV, 72.
20. Hist. I, 5, 17–18.
21. Hist. I, 24.
22. Ann. VI, 45.
23. Ann. XV, 39.
24. Ann. XI, 11.
25. Ann. XII, 56.
26. Ann. I, 54.
27. Ann. I, 15; II, 50.
28. Ann. XII, 69; XIII, 3.
29. Hist. I, 78.
30. Hist. II, 8.
31. Hist. II, 95.
32. Ann. VI, 2.
33. Ann. XI, 38.
34. Ann. XV, 73.
35. Hist. I, 7, 55.
36. Hist. II, 89.
37. Hist. IV, 38.
38. Ann. II, 39.
39. Ann. XV, 44.

Журба М.А.

МІЖНАРОДНІ ЗВ'ЯЗКИ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

Сучасний період розвитку України характеризується глибокими зрушеннями в економіці, політиці, соціальній сфері, психології людей. У перші роки становлення держави, процес реформ призвів до певних ускладнень в суспільному житті. Причиною цього стало те, що перетворення старої структурної, суспільної системи проходило непослідовно і неорганізовано, саме тому тільки зараз гостро постало питання міжнародних зв'язків нашої держави. Також значно загострилось питання соціального захисту тих категорій населення, як більш чутливі до змін, що відбуваються. А саме: інвалідів, пенсіонерів, сиріт, та немічних. Неможливо обійти питання яке турбує весь світ – розповсюдження хвороб, які згубно впливають на людство: туберкульоз, СНІД, злоякісні пухлини. При вирішенні даної проблеми значну допомогу може надати вивчення досвіду діяльності позадержавних благодійних організацій.

З усіх громадських організацій, що діяли на території України наймасовішим було і є Українське Товариство Червоного Хреста (далі ТЧХУ). В 1997 році червонохресний рух в Україні відзначив своє 130-річчя, а в 2003 році виповнилось 85 років ТЧХУ. Крім того, важливе наукове значення дана проблема має тому, що в минулому мало місце замовчування й перекручення діяльності Червоного Хреста. На сьогоднішній день відбувається переоцінка ролі окремих осіб та цілих інституцій в історії нашого народу. Одночасно поряд з виключно науковим інтересом, вивчення діяльності Червоного Хреста дає змогу реалізувати його досвід в сучасних умовах, коли відбувається повернення від класових цінностей до загальнолюдських.

Незважаючи на досить значну джерельну базу міжнародна діяльність товариства Червоного Хреста України досліджена недостатньо. Це дало підстави кам'янець-подільському досліднику Кармалюку в своїй роботі констатувати відсутність будь-яких узагальнюючих праць щодо діяльності українського товариства.[14] Лише деякі дослідники фрагментарно висвітлювали у своїх розвідках окремі аспекти історії червонохрестного руху. [1; 15; 16]

Але діяльність ТЧХУ у сучасний період залишається зовсім недослідженою. Тому головним завданням статті є проаналізувати особливості співпраці товариства Червоного Хреста України та закордонних філантропічних організацій у сфері реалізації гуманітарної допомоги як в Україні, так і за її межами, визначити основні пріоритетні напрямки впливу та з'ясувати переваги і недоліки червонохрестного руху у незалежній Україні.

Після здобуття незалежності України в серпні 1991 року, Товариство Червоного Хреста України також оголосило 10 грудня 1991 року про свій вихід із спілки Товариств Червоного Хреста та Червоного Півмісяця.

Приймаючи самостійні рішення, проводячи активнішу міжнародну діяльність, ніж раніше, Український

Червоний Хрест виходить на міжнародну арену Всесвітнього руху Червоного Хреста та Червоного Півмісяця як сформований і гідний колега національних товариств західних країн.

На законодавчому рівні діяльність ТЧХУ забезпечував підписаний 28 жовтня 1992 року Президентом України Леонідом Кравчуком, указ “Про товариство Червоного Хреста України”, з метою створення відповідних умов для участі Товариства Червоного Хреста України в міжнародному русі Червоного Хреста та Червоного Півмісяця.

Особливо важливим в історії незалежного Червоного Хреста України є прийняття 28 листопада 2002 року Закону “Про Товариство Червоного Хреста України”, який і забезпечує активну міжнародну діяльність. Це виявляється, наприклад, у наданні міжнародної допомоги потерпілим у разі катастроф і надзвичайних ситуацій, укладанні міжнародних договорів, поширенні інформації про міжнародний червонохресний рух і міжнародне гуманітарне право [9, с.2].

Це дає змогу Товариству Червоного Хреста України з більшою силою проявити себе як на міжнародному рівні, так і в середині країни. Україна, як учасник Женевських конвенцій 1949 року, підтримує і допомагає Міжнародній Федерації Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця (МФТЧХ і ЧП).

Внесок України в червонохресний рух високо цінують наші зарубіжні співробітники. Першим кроком до визнання нас міжнародною спільнотою Червоного Хреста було прийняття ТЧХУ в 1993 році в члени Міжнародної Федерації товариств Червоного Хреста та Червоного Півмісяця.

Про плідну співпрацю з міжнародним червонохресним рухом свідчить договір від 5 грудня 1995 року між урядом України та Міжнародним Комітетом Червоного Хреста (МКЧХ) про відкриття в Україні Місії МКЧХ. В 1996 році в Києві розпочинає працювати делегація МКЧХ, яка охоплює Україну, Білорусь, Молдову та країни Прибалтики. А 6 лютого 1997 року з МФТЧХ і ЧП та її представництво в Києві [9, с.3].

Про участь ТЧХУ у міжнародній діяльності свідчить її обрання 25 листопада 1997 року до складу Виконкому МФТЧХ і ЧП. УЧХ було обрано до цього вищого органу Федерації товариств від європейського регіону поряд з такими Національними товариствами як Датським, Німецьким і Французьким. Про активність нашого Червоного Хреста в цьому Виконавчому комітеті свідчить зайняте ним положення на 44-сесії Виконкому МФТЧХ та ЧП, 12-й сесії Генеральної Асамблеї, Раді делегатів та XXVII Міжнародній конференції ЧХ і ЧП. До “Золотої книги” конференції було зареєстровано 387 внесків-зобов’язань, які взяли на себе уряди та національні Товариства для їх реалізації, і Україна була серед цих країн. Крім того, її внесли у щоденні бюлетені Конференції, які були розповсюджені серед усіх присутніх.

Також про активність наших делегацій свідчить плідна робота поза стінами цього грандіозного Женевського конгрес-центру. Так, переговори відбулися з делегаціями Швейцарської Конфедерації, країн СНД, США, Великої Британії, Франції, Італії, Швеції, Данії, Нідерландів, Польщі, Чехії, Румунії, Угорщини, Болгарії, Австралії, Японії, Чилі та ряду країн Африки. Особливо важливі були зустрічі з делегацією Червоного Хреста Німеччини з питань розвитку служби катастроф в Україні, а також з представниками Афганістану та Пакистану щодо встановлення зв’язків з українськими військовополоненими і передачі їх списків.[3, – С.1–4]

Про ще одну визначну міжнародну подію потрібно сказати, тому що вона вплинула на подальшу нашу співпрацю з Національними товариствами інших країн. Це проведення у Києві конференції з інтеграції та розвитку Національних товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця Азербайджану, Білорусі, Вірменії, Грузії, Естонії, Казахстану, Киргизії, Латвії, Литви, Молдови, Російської Федерації, Таджикистану, Туркменістану, Узбекистану та України з метою вирішення нагальних проблем у країнах колишнього СРСР, які зараз перебувають в перехідному становищі, як економічному, так і соціальному. На Київській конференції зібралися не тільки Товариства Балтії, Східної Європи, Південного Кавказу, Центральної Азії, а й США та західноєвропейські країни–донори, щоб обговорити подальші дії про співпрацю та вирішення проблем, які стосуються покращення становища незахищених громадян країн колишнього Радянського Союзу [7, с.1–4].

Але найбільшим свідченням про зростання авторитету й довіри до нашої гуманітарної діяльності є повторне обрання Товариства Червоного Хреста України до складу Виконкому МФТЧХ і ЧП. На 13-й сесії Генеральної Асамблеї МФТЧХ і ЧП, на якій вирішувалися нагальні проблеми сьогодення, 8 листопада 2001 року Генеральна Асамблея обрала нове Правління, до складу якого, долаючи жорстоку конкуренцію, було знову обрано Україну від європейського регіону, поряд з якою були такі Національні Товариства як Товариство Великої Британії, Фінляндії, а також Туреччини й Росії [8, с.2–3].

На Асамблеї ТЧХУ відзначилось активністю в обговоренні важливих проблем, особливо таких, як міжнародна гуманітарна допомога Чорнобильської програми, боротьба зі СНІДом і туберкульозом, допомога кримсько–татарському населенню, біженцям [8, с.4].

Трибуна міжнародних форумів використовувалась для зміцнення позитивного іміджу УТЧХ як незалежної гуманітарної організації, а ініціативи, проголошені на статутних засіданнях Міжнародної Федерації, давали поштовх для розвитку нових стратегічних підходів вирішення нагальних проблем людства.

Виходячи із пріоритетів Національного Товариства, його зовнішня діяльність переслідувала мету залучення можливостей Руху на підтримку надзвичайних гуманітарних потреб України, які виходять за межі можливостей Національного Товариства.

За рішенням Уряду Товариство є координатором роботи з поширення в країні міжнародного гуманітарного права. Український Червоний Хрест в цьому питанні має надійного партнера – Міжнародний Комітет Червоного Хреста, з яким співпрацюємо з 1992 року.

На міжнародній арені Товариство Червоного Хреста України має авторитет організації з твердими позиціями і власними переконаннями, послідовної в питаннях міжнародної солідарності, дотримання міжна-

родного гуманітарного права.

Значну методичну допомогу надавали ТЧХУ Міжнародна Федерація та Міжнародний Комітет Червоного Хреста у справі розвитку в Товаристві належної правової бази, яка б відповідала сучасним статутним вимогам червонохрестного Руху.

Робота по міжнародних програмах викликала інтерес до даного виду діяльності і стала мотивом для підготовки і подання на конкурс цілої низки програм на 2001 рік від обласних організацій Слід відзначити високу активність в цьому плані керівників організацій Київської, Львівської, Луганської та Закарпатської областей [8, с.6].

Одна з найважливіших, найактуальніших і найстаріших програм – це Міжнародна Чорнобильська програма допомоги і реабілітації (SHARP).

Аварія на ЧАЕС ще довго буде нагадувати нам про помилки, які призвели до цієї страхітливої катастрофи, в результаті якої сотні людей загинули, втратили дах над головою, і ще зараз, хто хворіє, а хто і помирає від радіоактивного отруєння.

Програма “Чорнобиль” почала діяти в 1990 році. Першим кроком до її створення було проведення зустрічі 11–14 січня 1990 року між делегацією експертів Ліги Товариств ЧХ і ЧП та ЦК ТЧХ України. В результаті делегація відвідала Київську та Житомирську області, які потерпіли від Чорнобильської катастрофи з метою оцінити ситуацію та виробити план дій на подолання наслідків аварії. А в квітні 1990 року за пропозицією Ліги ТЧХ та ЧП було розроблено проект надання допомоги потерпілому населенню. Остаточне рішення було прийняте на засіданні Федерації ТЧХ та ЧП за участю голови ЦК ТЧХ України 29 квітня – 4 травня 1990 року, на якому обговорювалося питання гуманітарної допомоги населенню, яке потерпіло від аварії, з боку Федерації ТЧХ та ЧП та Національних Товариств ЧХ та ЧП країн Європи та Америки.

В результаті чого держава отримувати через Червоний Хрест дозиметри й контрольні прилади, фільтри та установки для очищення води від радіоактивного забруднення. За кордон на відпочинок і оздоровлення сотні дітей направляють із потерпілих районів. Так, вже 1–2 липня за домовленістю з Чеським Червоним Хрестом 33 дитини оздоровилося в Моравії. Протягом 1990 року 173 дитини відпочивали в Болгарії, Словаччині, Швейцарії та Чехії. З кожним роком все більше дітей відвідують зарубіжні країни. Так, вже в 1991 році 857 дітей оздоровилося в Німеччині, Польщі, Чехо-Словаччині та Словенії. Також, наші діти відпочивали в Північній Ірландії, де їх радо зустріли ірландські сім'ї. Щодо дозиметрів, то вже 11 листопада 1990 року була доставлена перша партія (105 штук), а в грудні 1990 року – 70 штук [18, с.32–60].

Починаючи з 1991 року наша країна, крім 350 дозиметрів, отримала 2 пересувні діагностичні лабораторії, які почали проводити обстеження в найбільш потерпілих областях – Житомирській і Рівненській. Ці дві лабораторії в 1994 році повністю були передані в розпорядження Рівненського обласного комітету Товариства та Житомирського. В результаті чого до 2000 року було проведено 240 тис. дозиметричних обстежень у 70 населених пунктах Київської, Вінницької, Волинської, Житомирської, Рівненської, Черкаської та Чернігівської областей [16, с.22]. У Житомирській та Рівненській областях пересувні діагностичні лабораторії щороку обстежують близько 30 тис. жителів із радіаційно забруднених районів [5, с.2]. Для обслуговування лабораторій щороку витрачається близько 60 тис. доларів США. Зрозуміло, що ми не можемо тільки чекати на допомогу ззовні, треба орієнтуватися на власні ресурси. Але, у зв'язку з економічною кризою, ця проблема ще не вирішена.

За допомогою Федерації було проведено загальний курс вітамінізації всіх дітей до 14 років, які проживають в радіаційно забрудненому середовищі. Направлено 45,5 тон сухого вітамінізованого молока та тироксину в першу чергу в дитячі лікарні. Потерпіле населення отримало гуманітарну допомогу у вигляді продуктів харчування і речей першої необхідності.

В 1999 році фінансування програми проводилося за рахунок коштів Японського Червоного Хреста. В цілому на цю програму виділяється понад мільйон євро. В 2003 році кошти для неї надійшли від Нідерландського Червоного Хреста, виручені від Нідерландської Національної лотереї. Взагалі Нідерландський Червоний Хрест є донором цієї програми. І виділяє певні кошти на придбання пересувних діагностичних лабораторій [10, с.1].

В останні 12 років багато в чому в рамках Чорнобильської програми ТЧХУ допомагало Товариство Червоного Хреста Австрії [11, с.5].

Таким чином, ми бачимо, що програма проходить успішно, хоча є свої й вади, якщо врахувати недостатність своїх резервів. Але оцінкою може послугувати те, що цю програму в світі визнано однією з кращих.

Наступна міжнародна програма в якій бере активну участь товариство – це боротьба з ВІЛ-СНІДом і туберкульозом. Ця проблема в наш час стає все більше актуальною. Вона не тільки медична, а й соціальна і економічна. Туберкульоз, який ще років вісім вважався хворобою минулого, тепер стає майже на один рівень із СНІДом, який ще називають “чумою ХХ і ХХІ століття”. Тому що саме хворі на СНІД і ВІЛ-інфіковані частіше хворіють на туберкульоз, а результат від цього злиття хвороб швидкий – смерть.

З 1995 року в Україні офіційно зареєстровано епідемію туберкульоза. Щорічно 25–26 тисяч нових випадків захворювання, 604 тисяч хворих на туберкульоз усіх форм і помирають від нього 8–8,5 тис. Підраховано, що кожні 25 хвилин туберкульоз вбиває одного українця. Кількість ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД зростає. Так, порівнюючи з 1994 роком, в 1998 році ВІЛ-інфікованих зросло в 250 разів. За даними 2000 року ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД становило 31645, а в 2004 – ВІЛ-інфікованих зросло до 65495. Проте реальна цифра у 3–6 разів більша [10, с.2].

Більшість хворіють на СНІД молоді люди віком 14–25 років, а особливо ця епідемія поширена серед наркоманів, які не дотримуються індивідуальної гігієни (колються одним на всіх шприцом і т. д.). Туберку-

льоз найбільш поширений, крім ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД, ще й серед самотніх літніх людей, без притульних, серед сімей, які потерпають від матеріальних нестатків.

Тому в боротьбі з цими епідеміями були створені програми. Наймасштабніша програма боротьби з туберкульозом і СНІДом, яку МФТЧХ і ЧП і Національні ТЧХ Білорусі, Молдови, Росії та України започаткували в березні 1999 року. Фінансується вона Гуманітарним відділом Європейського Співтовариства (ЄСНО).

Ця програма під гаслом “Громадськість проти туберкульозу та СНІДу” реалізується за активної підтримки Червоного Хреста Німеччини. Завдяки цьому надається допомога органам охорони здоров’я у покращенні діагностики туберкульозу та у здійсненні контрольованої амбулаторної хіміотерапії з метою лікування туберкульозу серед самотніх людей похилого віку та інвалідів. Ще один напрямок – це просвітницька робота, яка передбачає залучення населення до проведення медичного огляду на туберкульоз і СНІД, а також недопущення дискримінації, приниження та ізоляваності від суспільства особливо хворих на СНІД. Уперше в рамках цієї програми проводиться гуманітарна діяльність у місцях позбавлення волі, адже серед цих ув’язнених найбільше поширюється туберкульоз. На реалізацію цієї програми виділено близько 2,9 млн. євро або 9 млн. швейцарських франків протягом першого року. На ці кошти було придбано майже 100 тис. продуктивних наборів на суму більше 1 млн. євро, а також 95 тис. упакованих політвітамінів для одиноких непрацездатних людей, інвалідів, хворих на туберкульоз і на СНІД і ВІЛ-інфікованих [3, с.40–41].

Робота ведеться насамперед серед найбільш уразливих верств населення, до яких належать одинокі літні люди, малозабезпечені пенсіонери, безпритульні, діти, багатодітні сім’ї з низькими прибутками, в’язні тюрм, особи, які знаходяться в еміграційних центрах, біженці.

Саме тому програма передбачає дійову профілактику цих та інших захворювань, здійснення патронажу та забезпечення хворих і членів їхніх сімей санітарно-гігієнічними і продуктивними наборами, організацію благодійних пунктів харчування, оплату лікування найбільш соціально незахищених громадян.

При цьому йдеться не лише про збір пожертв для малозабезпечених, але й про формування громадської думки, спрямованої на популяризацію активної профілактики соціальних хвороб, утвердження здорового способу життя.

На першому етапі реалізації програма з метою відпрацювання моделі та механізму впровадження буде сфокусована переважно на роботі з населенням Житомирської, Черкаської, Чернігівської областей та міста Києва і триватиме 6 місяців. Після цього вона впроваджуватиметься і в інших регіонах нашої держави. Наступні два етапи розраховано на 5 і 15 років. У рамках програми з метою зміцнення патронажної служби Товариство Червоного Хреста України одержить устаткування та оснащення для 10 медико-соціальних кімнат, 1400 медичних комплектів для патронажних медсестер по догляду за хворими, 550 велосипедів для сестер, які обслуговують населення в сільській місцевості. І це далеко не все [3, с.41].

За рахунок коштів, запланованих програмою, надаватиметься гуманітарна допомога у вигляді продуктивних наборів, вітамінних препаратів, гарячого харчування. У першу чергу вона знайде свого адресата (вся допомога буде цільовою) серед одиноких непрацездатних людей, інвалідів, хворих із уперше виявленим активним туберкульозом, з хронічною формою туберкульозу та його ускладненнями, а також серед хворих на СНІД та ВІЛ-інфікованих осіб.

Нині в областях вже проводиться активна робота щодо виявлення та уточнення списків згаданих груп населення. Оголошено також тендер серед вітчизняних підприємств-виробників на постачання продуктів харчування: крупів, макаронних виробів, м’ясних та рибних консервів, цукру, згущеного молока, борошна. З них буде укомплектовано 90 тисяч наборів на загальну суму 1 млн. 80 тис. євро. До складу гігієнічних наборів (30 тисяч штук на суму 150 тис. євро) увійдуть мило, пральний порошок, шампунь, дезінфікуючі розчини [17, с.18].

Однією з підвалин гуманітарної діяльності сьогодні є й санітарно-гігієнічна освіта населення та підвищення кваліфікації патронажних сестер з догляду за хворими і тими, хто перехворів на туберкульоз.

З метою пропаганди та активізації в Україні благодійницької роботи у рамках уже згаданої програми за участю ЄСНО, МФ ТЧХ і ЧП та Німецького й Українського Товариства Червоного Хреста розроблено план проведення 14 навчальних семінарів для різних суб’єктів червонохресної діяльності.

Перший з таких семінарів щодо участі регіональних організацій Товариства в реалізації вищезазначеного спільного проекту ЄСНО та МФ ТЧХ і ЧП вже відбувся. Його схвально сприйняли керівники обласних організацій Товариства.

Наступні семінари були організовані для інструкторів патронажних служб. Один із них – для областей, у яких відпрацьовується модель впровадження програми, проводився в Києві, аналогічні семінари для обласних організацій Західного регіону – в Тернополі, для Північно-Східного регіону – у Харкові, а для Південного та Центрального – у Миколаєві. На них йшлося про шляхи і методи ефективної діяльності сестер милосердя, а також про підсумки їх роботи у цій сфері.

Аналогічні навчальні семінари передбачено провести і для медичних сестер. На них буде висвітлено теми, що стосуються сучасних форм і методів роботи з профілактики, ранньої діагностики, лікування та догляду за хворими на туберкульоз і СНІД, ВІЛ-інфікованими, санітарно-освітньої роботи тощо. Тоді ж буде проведено семінари для волонтерів патронажної служби щодо їх участі у реалізації міжнародних гуманітарних проектів.

Усі ці заходи, на реалізацію яких Європейське співтовариство передбачає виділити 2,93 млн. євро, мають на меті допомогти передусім тим нашим співвітчизникам, які сьогодні опинилися у найскрутнішому становищі, стали безсилими перед хворобою та перед реаліями життя.

У зв’язку з економічною кризою найбільше страждають мало захищені верстви населення: інваліди,

люди похилого віку, які залишилися проживати свій вік самотніми, і малозабезпечені. Саме для них було створено програму в 2000 році “Медико-соціальна допомога людям похилого віку та інвалідам”. Цей проєкт фінансується гуманітарним офісом Євро комісії (ЄСНО) через Нідерландський червоний Хрест.

Завдяки цьому було надано допомогу 144 тис. самотнім літнім людям в 23 областях України. Крім цього, було придбано 700 наборів для патронажних сестер, 58 500 гігієнічних наборів, 42 комплекти медичного обладнання для центрів Червоного Хреста та засобів реабілітації інвалідів [6, с.20]. Так, в 1998 році в результаті співпраці Чернівецької обласної організації Червоного Хреста і Голландською благодійною місією “Гут–ню–сервіс”, було надано інвалідні візки, милиці, предмети догляду за хворими. На це все було виділено 7 тис. гривень. У травні 1999 року голландські колеги подарували буковинцям спец автомобіль “Швидка допомога”. Також були встановлені дружні стосунки між Чернівецьким Червоним Хрестом і Солт–Лейк–Сіті штату Юта (США). Завдяки цьому було отримано одноразову допомогу на суму 52 тис. гривень, на які було придбано медичне приладдя для дитячої лікарні та онкологічного і психоневрологічного диспансера.[5, – С.30]

Також надає гуманітарну допомогу, у вигляді продуктових наборів, Британський Червоний Хрест для людей похилого віку. Ця допомога реалізується в місті Луганську вже не один рік [2, с.24].

Нідерландський Червоний Хрест також фінансує програму “Гаряче харчування літніх людей, яке передбачає надання талонів на їжу в їдальнях. Так, у Львові з лютого по травень 1999 року безплатні обіди отримали 100 львів'ян.

У Львівській області проживає близько 16 тисяч самотніх малозабезпечених і літніх людей. На допомогу їм і нашому Червоному Хресту прийшли колеги з Червоного Хреста німецького міста Бадена. З 1998–1999 роках вони забезпечують гарячим харчуванням дітей-сиріт. А Червоний Хрест німецького міста Марх фінансує лікування дітей, хворих на гіпоплазію.

Також виділяє кошти на продуктові набори для 1700 людей Канадський Червоний Хрест. На один набір виділяється близько 17 гривень [2, с.26].

У м. Луганську діє програма “Створення медико–соціального центру Червоного Хреста для надання послуг престарілим самотнім людям”. Ця програма реалізується через Німецький Червоний Хрест, яка передбачає обладнати медико-соціальний центр устаткуванням, забезпечити медичною апаратурою, медикаментами та приладами, щоб доглядати лежачих хворих.

Таким чином, Червоний Хрест України разом із зарубіжними колегами намагається внести в самотнє і обездолене життя літніх людей промінець радості.

Отже, на сучасному етапі діяльність УТЧХ відіграє дедалі відчутнішу роль у громадському житті країни і допомагає державі вирішувати питання перебудови у соціальній сфері й спрямовувати зусилля на досягнення взаємопорозуміння і злагоди. Сучасний етап ознаменувався багатьма гуманітарними акціями, які втілює в життя Червоний Хрест. Зокрема, Медико-соціальна підтримка малозахищених верств населення, Міжнародна Чорнобильська програма гуманітарної допомоги та реабілітації, Червоний Хрест проти туберкульозу і СНІДу, Програма донорства, тощо. Всі ці заходи направлені на захист населення.

В сучасних умовах кожна людина повинна відчувати себе спасителем світу. Це справа сильних духом. Справа людей, які завжди готові прийти на допомогу, рятуючи від поневірянь мільйони жертв стихійного лиха, конфліктів та катастроф, що майже щодня потрясають світ. Завдяки таким людям гуманність справді стає великою силою.

Джерела та література

1. Буньйон Ф. Від дипломатичної конференції 1949 до нового тисячоліття // Вісник ЧХУ. – 1999. – №1.
2. Вісник Червоного Хреста України. – 1999. – №2.
3. Вісник Червоного Хреста України. – 1999. – №3–4.
4. Вісник Червоного Хреста України. – 1999. – №5–6.
5. Вісник Червоного Хреста України. – 2000 – №1.
6. Вісник Червоного Хреста України. – 2000. – №2.
7. Вісник Червоного Хреста України. – 2001. – №3.
8. Вісник Червоного Хреста України. – 2001. – №4.
9. Вісник Червоного Хреста України. – 2003. – №1.
10. Вісник Червоного Хреста України. – 2003. – №4.
11. Вісник Червоного Хреста України. – 2004. – №1.
12. Вісник Червоного Хреста України. – 2004. – №3.
13. День. – 2001. – 20 вересня.
14. Кармалюк С.П. Діяльність організацій ЧХ в Україні в 1867–1920 рр. Автореферат дисертації ... кандидата історичних наук – Чернівці, 1998.
15. Погуляйло С. Не може бути терміну давності. //ВЧХУ – №2. 2000; Серговський В. Наш потенціал. // ВЧХУ – №3. 2002.
16. Усічено І., Віленський Ю., Заграничний О. І доброта і милосердя (розповіді про Червоний Хрест України). – К., 1996.
17. Цимбалюк М. Символ гуманності та співчуття // Вісник Червоного Хреста України. – 1999. № 2.
18. Червоний Хрест України – Чорнобилію (Хроніка 1986–1993). – К., 1993.
19. Червоний Хрест України. – 2000. – №1.